

EPIDEMIJA ZIKA VIRUSNE INFEKCIJE

ZIKA VIRUS prenose komarci iz *Aedes* porodice za koje je karakteristično da su aktivni danju (najaktivniji su sredinom jutra i u razdoblju od kasnog popodneva do sumraka).

Zika virus može se prenijeti i preko posteljice ili tijekom porođaja zaražene majke, te spolnim putem. Postoji mogući rizik prijenosa Zika virusa zaraženom krvlju i transfuzijskim pripravcima te potencijalnim doniranjem sjemena davatelja iz rizičnog područja.

Za sada ne postoji cjepivo ili mogućnost kemoprofilakse infekcije.

Do 2007. godine virus je cirkulirao na području tropske Afrike i Jugoistočne Azije, a od 2007. godine širi se izvan Afrike i Azije te se bilježe epidemije na otocima Pacifika. U 2015. godini prvi autohtoni slučajevi zabilježeni su u zemljama Južne Amerike gdje je u samo nekoliko mjeseci infekcija poprimila razmjere široko rasprostranjene epidemije. Očekuje se i daljnje širenje Zika virusa. Na području Europe je do sada zabilježeno nekoliko importiranih slučajeva zika virusne bolesti (Ujedinjeno Kraljevstvo, Nizozemska, Njemačka, Švicarska, Italija, Španjolska, Portugal, Danska, Finska, Švedska) u osoba koje su prethodno boravile u državama zahvaćenim epidemijom Zika virusne infekcije. Postoji mogućnost širenja infekcije od importiranih slučajeva, s obzirom da je tigrasti komarac (*Aedes albopictus*) udomaćen u mnogim dijelovima Europe, osobito u području Mediterana. Međutim, rizik daljnjeg prijenosa te virusne infekcije u Europi, uključujući i Hrvatsku, tijekom zimskog razdoblja je izuzetno nizak jer zimski uvjeti ne pogoduju tigrastom komarcu.

Inkubacija Zika virusne bolesti iznosi 3 do 12 dana nakon uboda zaraženog komarca. Većina infekcija (60 do 80%) je asimptomatska (nema znakova bolesti), a kod simptomatskih oblika najčešće se radi o blažim kliničkim slikama. Dominantni simptomi ove infekcije su povišena tjelesna temperatura s osipom, bolovi u zglobovima i mišićima, glavobolja te upala očne spojnice. Rjeđe su prisutni gastrointestinalni simptomi. Bolest obično traje 4 do 7 dana i u pravilu prolazi bez teških komplikacija i smrtnih ishoda.

Otkada je započela epidemija Zika virusne infekcije u zemljama Južne Amerike, uočen je značajan porast u učestalosti mikrocefalije i drugih prirodnih malformacija središnjeg živčanog sustava novorođenčadi čije su majke tijekom trudnoće bile izložene zika virusu, a zabilježena je i veća učestalost neuroloških poremećaja (Guillain Barré-ov sindrom) u odraslih osoba.

Liječenje je simptomatsko. Upotrebljavaju se lijekovi za ublažavanje bolova, snižavanje temperature te antihistaminici kod osipa praćenog svrbežom.

Preporuke za putnike tijekom boravka u rizičnim područjima i po povratku sa puta

- Za vrijeme boravka u rizičnom području obavezno je primjenjivati **mjere osobne zaštite** u cilju izbjegavanja uboda komaraca i to tijekom cijelog dana - upotreba repelenata, nošenje dugih rukava i dugih hlača, upotreba mreža protiv komaraca za krevet tretiranih insekticidom dugotrajnog djelovanja u prostorima koji nisu primjereno zaštićeni od komaraca (upotreba repelenata na bazi DEET-a se ne preporuča kod djece mlađe od tri mjeseca, dok ih trudnice mogu koristiti strogo po uputi proizvođača)
- **Trudnice i žene koje planiraju trudnoću, a namjeravaju otputovati** u rizično područje

trebaju biti upoznate s mogućim rizicima takvog puta i bilo bi poželjno da odgode putovanje u takva rizična područja.

- Osobe s **poremećajem imunološkog sustava ili drugim teškim kroničnim bolestima** trebaju se savjetovati sa svojim liječnikom
- Putnik koji **unutar tri tjedna po povratku iz navedenih rizičnih mjesta razvije gore navedene simptome** treba obavezno kontaktirati svojeg liječnika.
- Trudnice koje su boravile u rizičnom području po povratku trebaju svoje **putovanje spomenuti ginekologu** radi daljnjeg prenatalnog praćenja trudnoće
- **Muškarcima koji su se vratili iz rizičnih područja preporuča se korištenje kondoma** tijekom spolnog odnosa sa trudnom partnericom odnosno partnericom kod koje postoji vjerojatnost trudnoće 28 dana nakon povratka, ako nije imao nikakve simptome kompatibilne sa Zika virusnom bolesti, odnosno 6 mjeseci nakon oporavka od laboratorijski potvrđene Zika virusne bolesti
- **Primjena zaštitnih mjera (mreže za krevete i komarnici za prozore i vrata) protiv uboda komaraca kod simptomatskih bolesnika** kako bi se spriječilo širenje infekcije na nezaražene komarce.
- **Odgoda davanja tkiva i stanica ljudskog podrijetla (krvi, sjemena i sl.) 28 dana po povratku** osobe iz rizičnog područja.

Najvažnije je suzbijati komarce u svojoj okolini obzirom da su oni prenosioci ove infekcije !

Najbolji i najučinkovitiji način borbe protiv komaraca je učinkovito suzbijanje ličinki u leglima komaraca. Tretman zamagljivanja slabije je učinkovit, šteti okolišu jer se koriste pesticidi, a štetan je i za ljude, osobito za one sa smetnjama disanja. Neophodno je znati da se **komarci, pa tako i ovaj tigrasti komarac**, koji može prenijeti Zika infekciju, **razvija isključivo u vodi**. Stoga svaka količina vode koja potraje desetak dana predstavlja pogodno leglo za razvoj komaraca. Stoga je važno da svako osobno radi na uništavanju legla komaraca tako što će pripaziti da se ljeti voda ne ostavlja duže od pet do sedam dana.